

LARVIK TINGRETT

DOM

Avsagt: 25.09.2013

Saksnr: 13-149986MED-LARV

Rettsens leder: Sorenskriver Siri Vigmostad

Meddommere: Elda Furulund Borg
Dag Fredrik Eftedal

Den offentlige påtalemyndighet Politadvokat Nina Aaskjær

mot

Z Advokat Søren Øyvind Hellenes

DOM

Z, født 1978, er ved tiltalebeslutning utferdiget av Statsadvokatene i Vestfold og Telemark den 11. september 2013 satt under tiltale ved Larvik tingrett for overtreddelse av

I Straffeloven § 224 fjerde ledd, if første ledd bokstav b

for å ha utnyttet en person til tvangsarbeid eller tvangstjenester, herunder tigging, eller å ha forledet en person til å la seg bruke til dette formål, og handlingen ansees som grov menneskehandel, idet det særlig er lagt vekt på at den som ble utsatt for handlingen var under 18 år.

Grunnlag:

I tidsrommet 1. juni - 29. juli 2013 i og andre steder i Sør-Norge, utnyttet eller forledet han sin datter, C, født 1998 og sin sønn, J, født 1996, til å tigge penger og/eller begå bedrageri som nærmere beskrevet i post II. C og I var presset til tiggingen og/eller tvangsarbeidet og kunne ikke frivillig komme ut av det, på grunn av blant annet avhengigheten til sin far, deres lave alder, språkkunnskaper, mangel på kjennskap til hjelpeapparat og mangel på penger til mat og/eller hjemreise.

II Straffeloven § 270 første ledd nr 1 if annet ledd

for i hensikt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning ved å fremkalle, styrke eller utnytte en villfarelse, rettsstridig å ha forledet noen til en handling som voldte tap eller fare for tap for ham eller den han handlet for, eller medvirket til dette.

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:

Mandag 29. juli 2013 utenfor Meny i, forledet han, sammen med sin datter og sønn, flere personer til å gi penger ved å vise til et skriv der det ble opplyst at pengene skulle gå til en organisasjon for funksjonshemmede barn, døve og dårlige eller lignende, til tross for at organisasjonen ikke eksisterte og/eller at han ikke hadde til hensikt å gi pengene videre til det oppgitte formål. Handlingen medførte tap eller fare for tap for den enkelte giver.

III Straffeloven § 317 første ledd første alternativ

for å ha mottatt eller skaffet seg eller andre del i utbytte av en straffbar handling.

Grunnlag:

Til tid og på sted som nevnt under post II, var han i besittelse av kr 58 350, til tross for at pengene var utbytte av en eller flere straffbare handlinger.

Hovedforhandling ble holdt 24. september 2013. Tiltalte møtte og erkjente seg skyldig etter tiltalens post II, og ellers ikke skyldig.

Aktor la ned påstand om at tiltalte dømmes i samsvar med tiltalebeslutningen til fengsel i ett år med fradrag av 60 dager for utholdt varetekt. Videre la aktor ned påstand om at tiltalte tåle inndragning av kr. 58350.

Forsvarer la ned påstand om at tiltalte frifinnes for post I og III og ellers at han anses på mildeste måte.

Rettens vurdering

Retten har funnet følgende faktum bevist utover enhver rimelig tvil.

Familien er rom-folk og har bosted i Romania. Ingen i familien har hatt fast jobb, de livnærer seg stort sett av tigging og litt strøjobber. De reiser rundt i Sentral- og Nord-Europa og oppholder seg i kortere eller lengre tid i de forskjellige land. De kan splitte seg slik at grupper av familien oppholder seg i forskjellige land.

Tiltalte, Z og hans to barn, C : født 1998 og I født 1996, kom til Norge i første halvdel av juni 2013. Oversikt fra telefon viser at han var i Ungarn den 9. juni og første kjente passering i bomstasjon i Norge er 13. juni. Formålet var å tigge. I Oslo fikk de overlevert et ark med noen tegn, hovedsakelig med henvisning til forskjellige fysiske handikap, og følgende tekst: *Regional Association sertifikat for Funksjonshemmede barn døve og Dårlig* og et inntrykk av at penger gitt skulle brukes til å bygge et nasjonalt og internasjonalt senter for slike barn. Han fikk vite at om han brukte dette arket var det mye lettere å få inn penger. Organisasjonen eksisterer ikke og det var aldri hensikten å bruke pengene som ble samlet inn til annet enn til familien. Alle tre tigget penger ved hjelp av arket, i tillegg til å tigge på vanlig måte.

Straffeloven § 224 fjerde ledd jf første ledd bokstav b

Lovens kriterier i denne saken er at den som utnytter eller forleder en person til tvangsarbeid eller tvangstjenester, herunder tigging kan straffes for menneskehandel. Handlingen er grov hvis de som utnyttes eller forledes er under 18 år.

Det er altså ikke nødvendig å bruke vold, trusler, misbruk av sårbar situasjon eller annen utilbørlig adferd i og med at de fornærmede er under 18 år. Dette betyr at det er straffbart å utnytte eller forlede slike personer uavhengig av hvilke midler som er anvendt for å bringe vedkommende inn i situasjonen.

Ved bevisvurderingen har retten ikke lagt mye vekt på tiltaltes forklaring. Den var sterkt preget av selvmotsigelser og bortforklaringer og hadde liten til ingen troverdighet. Også barnas forklaringer bar preg av å være innlært på forhånd. De har tigget flere år og vært tatt av politiet flere ganger i flere land. De vet hva man skal si til politiet.

Å utnytte en person betyr at man bruker en person til å oppnå en fordel for seg selv. Dette vil typisk være en økonomisk fordel, men trenger ikke være det. Her har pengene som barna har fått gjennom tigging gått inn i familiens felles økonomi. Pengene er daglig levert til far som administrerer pengene. Pengene skal brukes til underhold, herunder boutgifter, om vinteren hvor det ikke er så lett å tigge og til andre behov familien måtte, f.eks eldste sønn fikk oversendt nesten kr 25.000 til en nødvendig operasjon og reparasjon av hus. I tillegg måtte daglig utgifter i Norge dekkes med disse. Når man brukte arket for tilsynelatende å gi penger til en hjem for handikappede barn, var oppførselen både truende og for å skape empati. Den var truende ved at man gikk veldig tett oppi personen slik at det følte veldig ubehagelig. Da er det mange som er villige til å gi penger for å slippe unna. Videre ble det spilt på empati fordi man fremstod som døv og stum. Barna var klart lært opp til å oppføre seg slik. Når de må fremstå med handikap de ikke har, og dette gjøres for å få tak i mest mulig penger, er dette et ledd i en utnyttelse fra fars side. Fremgangsmåten er også ulovlig og barna var innforstått med dette. Det vises til at de prøvde å gjemme arket da de ble pågrepet av politiet. Å få egne barn til å begå straffbare handlinger er en utnyttelse av dem.

Vilkåret "tvangsarbeid eller tvangstjenester" setter ikke strenge krav til tvangen som må foreligge og det skal lite til for å konstatere en eller annen form for press, men det går en nedre grense for hva som etter omstendighetene kan anses som tvang. Det må også foreligge en grense mellom press som i lovens forstand må anses som tvang, og press som følger av foreldrenes myndighet til å organisere familiens hverdag. Det er ikke benyttet noen form for ytre press eller tvang i forhold til barna. Barna er sånn sett frivillig med faren til Norge for å tigge. Men ved den videre vurdering har retten delt seg.

Flertallet, rettens leder og meddommer Eftedal, har kommet til at faren har utvist slikt press som i lovens sammenheng vil måtte anses som tvang. Barna er vokst opp med at de reiser rundt sammen med foreldre og tigger. De har lite skolegang. Det er en forventning innad i familien om at også barna skal bidra til familiens underhold ved tigging. De kan ikke frivillig komme ut av dette. Ønsker de ikke å tigge, ville familien neppe hverken ønske eller klare å underholde dem. Sønnen uttrykker det ved å si at "vi tigger for å kunne leve". Han sier videre at han helst ville vært i Romania og gått på skole. Dette viser at barna er under et press fra faren om å tigge. Denne saken adskiller seg fra Rt 2012 side 1175 ved at barna i den saken gikk på skole i løpet av skoleåret og hadde bare barna med som gatemusikanter i skoleferiene. Her er tigging jobben deres og presset er like stort om tiggingen skjer i mai eller juli måned. Retten tror heller ikke at barna ville fått penger til hjemreise om de skulle ønske det. Familien bruker så lite penger som mulig i den tiden de oppholder seg i Norge for å ha penger til den årstiden hvor tigging er vanskeligere. Det vil ikke bli akseptert å bruke ekstra penger til hjemreise for ett eller begge barna. De var nødt til å bli her til alle skulle reise hjem. At barna nå tigger i andre land mens faren sitter fengslet i Norge viser ikke at de ikke er utsatt for press fra faren, men heller at presset fra familien og behovet for penger er så stort at de må fortsette å tigge.

Mindretallet, meddommer Borg, mener at man ikke kan si at barna er presset til å tigge. De sier selv at dette er frivillig. De er vokst opp med tigging og ser på dette som en naturlig del av tilværelsen som de også skal være med på.

Tiltalte har klart handlet forsettlig da han tok med seg barna til Norge for å tigge. Alle straffbarhetsvilkår er oppfylt og han må dømmes for forholdet.

Straffeloven § 270 første ledd nr 1 jf annet ledd:

Tiltalte har erkjent at organisasjonen for funksjonshemmede barn ikke fantes og at pengene de fikk inn på dette skulle gå til familien selv. Han benekter selv å brukt denne fremgangsmåten, og sier at barna bare brukte det den dagen. Dette tror ikke retten på. Tidlig i sin rettslige forklaring sa han at han fikk arket i Oslo med beskjed om at det var mer penger å tjene på å bruke et slikt ark. Videre er det noen sms er på hans telefon fra 11. juni 2013 som helt klart refererer til dette arket og bruk i Norge. Sønnen er også tatt i Arendal den 23. juli 2013 for samme fremgangsmåte. I bilen ble det funnet 31 kopier av arket, slik at det er klart at dette skulle brukes i stor målestokk. Denne fremgangsmåten er nok brukt mens de tigget.

De personer som gav penger ble klart forledet. De fikk et inntrykk av at de gav penger som skulle gå til funksjonshemmede barn, noe som ikke var tilfelle. Pengene har ført til tap for givene og har gitt en økonomisk gevinst for familien

Alle straffbarhetsvilkår er oppfylt og han må dømmes for forholdet.

Straffeloven § 317 første ledd første alternativ

Utbytte fra menneskehandel og bedrageri er utbytte fra straffbare handlinger. Det er likevel usikkert hvor stort utbytte fra dette er, og hva som er utbytte fra hans egen tigging som er en lovlig handling. Retten ser bort fra at noen av de beslaglagte pengene er penger han hadde med seg da han kom til Norge. Alle de beslaglagte pengene er norske. Penger tjent på tigging i andre land ville vært i andre valutaer, fortrinnsvis euro. Dette er ikke tilfelle. Han har heller ikke forklart at han har vekslet valuta i Norge. Eventuelle utenlandske penger han hadde med seg er enten sendt ut av landet eller forbrukt.

Det er vanskelig å si hvor mye av de kr. 58.350 som er tjent ved straffbare handlinger. Men retten legger til grunn at det var ved bedrageriene at det var mulig å tjene mest. Hadde man tjent like mye på vanlig tigging, ville kun denne metoden vært brukt. Da hadde man ikke utsatt seg for den risiko det er å få politiet etter seg og å bli uttransportert fra Norge.

I tillegg til de beslaglagte pengene har tiltalte ført ut kr. 32.564 av Norge i løpet av den tiden han har vært her. Videre må de nødvendigvis ha brukt noe på mat og bensin. Oversikt over passeringer i bomstasjoner viser at de har reist en del rundt. Inntektene må minst ha

ligget på kr. 95.000. Legger man til grunn at tiltalte ved hjelp av lovlig tigging kan ha tjent opptil kr. 500 pr dag. Legger man videre til grunn at han har vært her i 6,5 uker før han ble tatt og har tigget 6 dager i uken blir det kr. 19.500. Resten av pengene er dermed utbytte av en straffbar handling. Tiltalte har sendt hjem mer enn kr. 19.500. Retten anser derfor at alle de beslaglagte pengene kan anses som utbytte av straffbare handlinger.

Han visste at pengene var ulovlig tjent og har dermed handlet forsettlig. Alle straffbarhetsvilkår er oppfylt og han må dømmes for forholdet.

Straffutmåling:

Z, er 34 år gammel og bosatt i i Romania. Han er gift og har fire barn under 18 år. Han har ingen fast jobb og dermed ingen faste inntekter. Han er uten formue. Han er ikke tidligere straffedømt i Norge.

Brudd på bestemmelsen om menneskehandel er den klart best alvorlige i saken. Det er snakk om grov menneskehandel i og med at de fornærmede er under 18 år. Det er gitt signaler på at straffen for menneskehandel bør økes. Det som er spesielt i saken er at det dreier seg om utnyttelse av egne barn. Tiltalte har også omsorgsoppgaver for disse barna og at utnyttelsen har skjedd som ledd i forsørgelse av egen familie. Det har ikke vært en kynisk utnyttelse med profitt som begrunnelse. Tiltalte og hans familie må anses å være fattige mennesker uten særlig annen mulighet for forsørgelse. De fornærmede har nok heller ikke følt seg særlig utnyttet, men ansett dette som en del av deres levesett.

Bedrageriet og heleriet ville hver for seg gitt en kortere fengselsstraff.

Tiltalte erkjente straffeskyld for bedrageriet. Hans forklaring var likevel så forbeholden at den vanskelig kan kalles en tilståelse. Det var videre nødvendig med full bevisførsel. Retten kan ikke se at straffeloven § 59 annet ledd kommer til anvendelse på forholdet.

Etter en samlet vurdering har retten satt straffen til fengsel i ett år. Han har videre krav på varetektsfradrag som pr i dag utgjør 61 dager.

Inndragning:

Retten har overfor funnet bevisst at minst kr. 58.350 er utbytte fra en straffbar handling. Pengene kan derfor inndras. Videre kan de skjemaer som ble funnet i bilen beslagslegges. De er bestemt til å brukes ved en straffbar handling. Inndragningen er i medhold av straffeloven §§ 34 til 37.

Sakskostnader:

Det er ikke påstått sakskostnader og det idømmes heller ikke.

Dommen er enstemmig med unntak av der det uttrykkelig fremgår en dissens.

DOMSSLUTNING

Z født .1978, dømmes for

- En overtredelse av straffeloven § 224 fjerde ledd jf første ledd bokstav b
- En overtredelse av straffeloven § 270 første ledd nr 1 jf annet ledd
- En overtredelse av straffeloven § 317 første ledd første straffalternativ

jf. straffeloven § 62 til fengsel i 1 – ett – år.

Varetekt kommer til fradrag med 61 – sekstien – dager.

Z født .1978, dømmes til å tåle inndragning av 58.350 – femtiåttetusentrehundreogfemti – kroner og de beslaglagte skjemaer.

Forkynning

Dommen sendes fengsel for forkynning for domfelte. Vedlagt dommen følger "Rettledning til domfelte", opplysning om når dommen anses forkynt og opplysning om ankefrist.

Da tiltalte trenger tolk i forbindelse med forkynning har retten inngått avtale med tolk om at hun kan ringes opp på telefon nr 93 40 82 98 fredag 27. september mellom kl 1700 og 1800. Hun vil i forkant av dette ha fått tilsendt en kopi av dommen på e-post.

Retten hevet

Siri Vigmostad

Elda Furulund Borg

Dag Fredrik Eftedal

